

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati
Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos
centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera**

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

De Tempore

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, 1631

Exegesis Euangelij Matthæi VIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47044](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47044)

T. VI
21

nium proferet, aliave iniuria, aut contumelia lædet, quem diligit? Omnia igitur hæc legis præcepta de dilectione proximi, in hoc vno coadunantur: Diliges proximum tuum sicut teipsum. Quapropter quomodo te diligere debes, hoc modo etiam proximum dilige, puta ad virtutem, ad salutem, ad Dei honorem, ad iustitiam quoque: hoc est, quia iustus es, aut ut iustus fias te, ac proximum dilige. Dilectio enim proximi, malum nõ operatur. Caritas enim non peccat. Sed vide quæ dilectio sit caritas, ne alia quàm charitatis dilectione hominem diligens seducaris. His enim qui ex professione Dominum Deum solum volunt diligere. multa sese obijciunt, quibus fallitur, irretiturque animus ad diligendum, quæ sub fuce quidam se putant charitatis amare, ad quæ tamen caritas non trahit, sed carnalis, sensualis, naturalis, vitiosusque amor ut diligantur. Porro ubi vera est dilectio, ubi vera caritas, ibi plenitudo, impletio, consummatioque est legis, dilectio.

EXEGESIS EVANGELII EIVSDEM

Dominica, Matthæi VIII.

Post leprosi & paralytici serui, scilicet Centurionis, curationem, ubi Petri à febris socrum curauerat, aliosque multos demoniacos & languidos, videns turbas iuxta se, voluit in alteram partem lacus transfretare, in omnibus volens nos docere, atque quomodo non solum in terra, sed etiam in mari potens esset miracula facere, cui quia Dominus erat vniuersorum, forent subiecta omnia, ostendere. Ait ergo Euangelista:

Math. 7.
Luce 4.

Ascendente Iesu in nauiculam, secuti sunt eum discipuli eius.

Quod Christus ultra mare (sic enim quemuis lacum magnum aut aquatum congregationem Iudæi vocant) recedere voluit, quasi turbas fugiturus. non ideo fecit quod secreto loco, solitudineve posset iuari, sed nobis, ut alia omnia, hoc monstrauit in exemplum, quo turbas, hominumque aspectus vbicunque potuerimus, declinemus. Nobis enim timuit, ne popularis fauor, turbarum acclamatio, laus, gloriaque hominum imponeret: ideo in se docuit nos eligere secretum, & ab hominum occursum aspectuque nos subducere. Alia quoque potuit esse ratio (nihil enim nos non docere voluit) ut post multas fatigationes turbarum in alium secederet locum, ultra scilicet mare Galilææ, quo infirmitatem humanam requie interdum egeremonstraret, quomodo alibi Marcus illud suis dixisse refert: Venite seorsum in desertum, & requiescite pusillum. Voluit præterea Dominus hic præcipue prælatos & eos, qui aut docere, aut prædicare alijs solent, docere, quomodo, ubi necessitas est, alijs viuant, verum ubi satisfecerint alijs (quibus sua opera subuenerunt) sese ad se, hoc est, ad locum secretum, ad abstractam vitam atque mentis secessum recipiant. Neque enim alijs tantum, neque sibiipsis solum nati sunt, sed à Deo in curam, in regimen, & in ædificationem sunt in ultorum constituti, pro quorum eruditione & pabulo verbi Dei, ipsi quoque sapius redire habent ad pastum, hoc est, ad lectionum, orationum, meditationumque secreta silentia: ubi propriæ vacent conscientie discussioni, ubi deuotæ studeant compunctioni, & in seipsis discant quod alios sunt docturi. Sciendum autem nihil hic in terris Dominum egisse quod non doce-

P ret,

ret, quod non edificaret, quod nobis non loqueretur. Humilitatis enim magister humilia nos vult libenter amplecti, quod suo nos propterea exemplo docuit. Siquidem nusquam nauem cortinis operitam, nusquam negotiatorum nauem aliquam sumptuosam, sed piscatorum tantum legitur nauiculas intrasse. Quo nos humilia, viliora quoque docet amplecti, ipse superbis atque pomposis.

Et ecce motus magnus factus est in mari, ita vt operiretur nauicula fluctibus, ipse verò dormiebat.

Voluit suam virtutem, omnipotētiāque monstrare nobis, cui omnia cogentur obedire elementa: idcirco fortasse, non naturaliter, sed eius dispensatione singulari tempestas in mari, hoc est, in stagno Genezaret, quod transibat, exorta est vehemens adeo, vt submersi fuissent, nisi à Domino id magno prohibitū fuisset miraculo. Voluit enim discipulos maris aduertitate, periculorū mortis exterreri, quo compulsi confugerent ad orationem. Est enim præcipuus hic stimulus reuertendi ad Dominum, eiusque opem querendi, dum tribulamur. Manifesta: hoc, qui dicit: *Exaudi me Domine quoniam benignus est misericordia tua, secundum multitudinem miserationum tuarum respice in me. Et ne auertas faciem tuam à puero tuo, quoniam tribulus, velociter exaudi me. Intende anima mea & libera eam.* Propterea alibi quoque refert Psalmista: *Clamauerunt ad Dominum cum tribularentur, & de necessitatibus eorum liberauit eos.* Ipse verò dormiuit, & vt alius habet Euangelista, in puppi super nauicula, in futuro miraculo virtutem ostendere voluit diuinam, ideo dormiendo naturam exhibuit humanam. Neque enim dormiuit secundum intellectionem, sed iuxta sensitiuam animæ portionem: idcirco non coactè aut inuitè, vt alij homines, qui somno solent obrui, sed sponte & deliberata ratione. Rationis enim iudicio & imperio voluntatis, corporalis natura sensitiuam animæ pars per omnia obediebat in Christo, tamen causa somni, à quibus oritur naturaliter somnus, puta vaporum ascensio in caput corporalisque naturæ fatigatio, verè fuerunt in Christo. Dormiuit itaque Dominus in naui dissimulans discipulorum metum atque pericula. Sciebat enim quid futurum erat, & eo perducebat eos, vt illos instruens sibi ipsi ostenderet. Ireruunt igitur sentientes periculum, & importunitate quadam ad Dominum currunt.

Psalm. 34.

Psalm. 115.

Matth. 4.

Et rogauerunt eum dicentes: Domine salua nos, perimus. Dicit eis Iesus: Quid timidi estis modicæ fidei?

Domine, inquit, salua nos, perimus, hoc est, nisi tu nobis subuenaris, peribimus omnes à tempestate maris. At illis respondens Iesus: Quid timidi, inquit, estis modicæ fidei? Non omnino nullam habuerunt fidem de Christo discipuli, sed adhuc modicam. Nam timore inordinato timebant perire Domino Iesu dormiente. Dormiebat enim in naui Dominus maris, sed magis dormiebat in eorum cordibus. Quem excitabant, vt ipsius virtute tempestatibus imperante, maris euaderent pericula. Videtis quantula eorum erat fides. Domino credebant vigilantem, vt sub ipsius cura euaderent pericula: dormienti non confidebant, ideo excitabant quasi de periculis & tempestate maris nescientem, aut quasi fuisset

ius virtus & diuinitas somno oppressa. Quid timidi estis modicæ fidei? An vobis me dormiente quicquam euenire possit periculi, quod non eueniret me vigilante? An vigilans vos tueri possum, dormiens non possum? Quod si mors irrueret, nonne hanc constantissimè deberetis sustinere? Et quare ipsi non imperatis mari, vt quiescat? Si fidem haberetis, diceretis huic monti, Tollere, & mitte te in mare, & fierat, *Omnia enim* Marc. 16.
possibilia sunt credenti. Marc. 9.

Tunc surgens imperauit ventis & mari, & facta est tranquillitas magna.

Surgit à somno, imperat ventis, hoc est, autoritate diuina præcepit eis, vt quiescerent, & facta est tranquillitas magna, tam magna, vt maior ante nunquam visa sit in mari. Quæ enim miraculo sunt diuino, magnificentiora, perfectiora quæ sunt his, quæ naturali sunt ordine. Facta est autem hæc tranquillitas subito, vt omnibus manifestaretur virtute facta diuina. Marcus ita refert: *Exsurgens comminatus est vento, & dixit mari: Tace, & obmutescit.* Marc. 4.

Porro homines mirati sunt dicentes: Qualis est hic, quia mare & venti obediunt ei?

Mirantur hominem dormientem, Deum imperantem, creaturam obediens, ideo dicunt: Quis est hic, id est, quantus est hic, quia mare & venti obediunt ei? Hoc dixerunt illi homines. Qui fuerit hi homines? fortasse nauæ, aut discipulos vocat hic homines, quia nondum perfectè potentiam nouerant Saluatoris. Videre hic, quàm studiosè Dominus discipulorum, omniumquæ nostrum diligit quæritq; profectum. In naui dormire voluit, & quasi per somnum tempestatem non aduerteret, dissimulauit, quo discipuli exterriti, quod in cordibus eorum erat, tunc proderet, sibiipsis manifesti fierent, & seipsos agnoscerent corrigerentq; imperfectos. Habemus hic instructionem, quod homo in necessitatibus, famis, pressuræ, aut alijs periculis aduersitatibusquæ constitutus (quibus seipsum iuuare nõ potest, nec habet, vnde iuuetur ab alio) non debet pusillanimis ac deiectus fieri, sed Deo se committere, Deum inuocare, Deo confidere, Deoq; se resignare & relinquere, quandoquidem discipuli nõ de timore, sed de fidei pusillanimitate hic arguuntur. Docemur quoque in omnibus cogare Deum. Dissimulauit enim dormiens, vt discipuli orarent. Hoc modo multis nos periculis exponit, vt cogat nos ad orationem. Quando enim (vt Iosaphat dixit) ignoramus, quid agere debeamus, hoc vnum nobis relictum est, vt manus nostras leuemus ad cælum. Per aduersitates igitur Dominus inducit in timorem & anxietatem, per timorem in agnitionem desperationemque infirmitatis nostræ, per desperationem nostri consilij reuocat nos ad considerationem diuinæ suæ bonitatis, ex hac consideratione rursus nos erigit ad spem & fiduciam erga se. Inde oritur nobis ad ipsum oratio, quæ nobis est utilis, tum propter humilitatem, quia de nobis dissidimus, tum propter fiduciam ad Deum, qua Deum honoramus bene de eodem sentientes. Hæc autè fiducia inde augetur in nobis, quando sentimus nos à Deo adiutos nostramq; orationem auditam. Moraliter potest hoc Euangelium

Confidere
scireq; Deo
committre
quatenus
quisque de-
beat.

2. Para. 10.

Nauicula vt designet poenitentiam.

exponi, vt per nauiculam intelligatur poenitentia, quia quisquis in eam intrauerit, ducitur ad portum salutis. Est autem poenitentia adeo omnibus necessaria, vt nemo mare huius seculi transire possit, qui hanc non intrauerit nauiculam. Figurata est namque per arcam Noe, extra quam quisquis ad illam non receptus fuerat, vt periret, necesse erat. Hoc modo, quia peccauimus omnes, & nemo se dicere potest mundum absque peccato, nisi nauiculam hanc intrauerimus poenitentia, peribimus omnes. Vita nostra quotidiana (verè & verè dico) nihil aliud est, nobis adhuc infirmis, nobis adhuc imperfectis, tamen poenitentibus & bonæ voluntatis, quàm peccatum. Quid enim aliud agimus, quicquid agimus, quàm quod semper deficientes, nihil ad plenam iustitiam perfectum, nihil non inquinatum, imò nihil dignum Deo offerimus. Nihil reuera vnquam agimus, de quo quod sanum, quod sit emaculatum, possimus gloriari. In quouis opere nostro inuenimus, quod doleamus, cuius poeniteamus. Aut enim nimium est, aut minus, aut aliud accessit vitiosum, aut in modo & ordine defecimus, aut certè non satis pura intentione moti sumus ad opus. Omnes igitur intrare hanc nauiculam poenitentia necesse est, & omnes Christo nos miserante, Christo nos prosequente, Christo nos ducente oportet nauigare. Nauigando autè per hoc seculum, per huius vitæ pericula, per ambiguos anfractus, atq; per processus solas tempestates, & tentationum fluctus, non minus impossibile est tempestatibus aduersitatibus, tentationibusq; nos cõcuti, quàm eos qui nauigant mare. Contra enim eum, qui se parat ad Christi militiam, armatur non solum diabolus, verùm etiam mundus totus. Necesse igitur est eum, qui poenitentia introire vult nauiculam, aut terrenis omnibus abrenuñciat, hosti què diabolo simul ac carni suæ indicat bellum. Certissimùm est enim, vt recedente à se persequatur Pharao, siue mundus, siue diabolus cum omni exercitu suo, quomodo scriptum est: *accedens sibi ad seruitutem Dei, stans in timore Dei, & preparans animam tuam ad tentationem.* Alius enim, quod incipis relinquere mundi vanas, & poenitentia facere opera, te ridet, alius detrahit, alius obiurgat, alius dehortatur & dissuadet, alius te suo exemplo scandalizat, & e centum non inuenies vnũ, qui te confortet, promoueat, extimuletq; ad bonum perfectionis. Hæ itaq; tentationes vndecunq; veniunt, aut aduersitates, quid aliud sunt, quàm maris motus & tempestates? Hæ exurgunt, & nimio terrore molliuntur submergere nauem. Verùm tamen quamdiu Iesus in nauicula est, licet dormiat, nulla tamen præualebit tempesta. Caue ne Iesum extra nauem abijcias. Quod si feceris, impossibile erit te non mergi. Verùm, vt dixi, licet dormiat, tu tamè nõ mergeris, quamdiu tecum est Dñs. Pulsat voluptas, insurgit ira, fœuit inuidia, luxuria aestuat, exurgitq; aduersum te omne genus nequitia, tam humana, quàm diabolica, non timeas, quia nihil tibi nocebunt omnia hæc modò Iesus tecum sit in naui. Est autem Dominus Iesus tecum in naui, quamdiu audis tu tuæ salutis studes ea, quæ fecisti mala, plangere, vt etiam summopere caueas quicquid Deum offenderit admittere, satagens concertare inueniri in omnibus diuinæ voluntati. Dormit autem, si te graui tentatione pulante, dissimulas auxilium subtrahit manifestum, licet occultè bonam voluntatem nunquam deserat, sed confortat, vires & consilia ei facienda administrans. Hunc igitur dormientem excitare te oportet

Exod. 14. Eccl. 2.

Tempestates mysticæ quæ sunt.

Iesus quædo nobiscum sit in naui.

Quædo dormiat Christus. mysticè.

vt int-

imperans ventis fiat tranquillitas magna. Excitatio enim eius per clamorem fit orationis. Porro clamor cordis magnum est desiderium. Dominus inquit, exaudi orationem meam, & clamor meus ad te perveniat. Ora igitur ad Dominum: Domine salua me, quia non est in me virtus, eni perco, velocius exaudi me. Et sicut habet Psalmus. Exurge quare obdormis Domine? exurge & respellas in sinem. Quare faciem tuam avertis? Oblivisceris inopia nostra & tribulationis nostrae? Itaque vigilare & excitatus Christus dicitur, quando spiritualis eius in corde gratia sentitur, vnde motus compescuntur tentationum, omniaque tunc tranquilla in homine conquiescunt. De hoc Augustinus loquens, dicit: Intran ventis in cor tuum, vti que vbi nauigas, vbi hanc vitam tanquam procellosam & periculosam pelagus transis, intrant venti, movent fluctus, turbant nauem. Qui sunt venti? Audisti conuictum, irasceris. Conuictum ventus est. Iracundia fluctus est. Periclitaris, disponis respondere. Disponis maledictum maledicto reddere. Iam nauis propinquat naufragio. Excita Christum dormientem in nauis. Idem enim fluctus & mala pro malis reddere praeparas, quia Christus dormit in nauis. In corde enim tuo somnus Christi obliuio est fidei. Nam si excites Christum, id est, si recolas fidem, quid tibi dicit tanquam vigilans Christus in corde tuo? Ego audiui, Demonium habes & pro eis orauit. Audit Dominus & patitur, audit feruus & indignatur? Sed vindictam vis. Quid ego enim sum vindicatus? Haec dum loquitur fides tua, quasi imperat ventis & fluctibus, & fit tranquillitas. Haec Augustinus. Vita igitur Christiana est vita crucis, & vita poenitentiae, quam exerceri oportet tribulationibus & aduersitatibus. Omnes enim, qui pie volunt viuere in Christo, persecutionem patientur, Patientur à carne, quasi tempestatum commotiones. Patientur à mundo, quasi turbationes maris. Patientur à diabolo, quasi impulsus ventorum: sed Christus inuocatus, & quasi à somno excitatus imperat ventis & mari, & fit tranquillitas magna: non vt omnino non sentiantur, sed vt cum tranquillitate, cum pace & silentio cordis tolerantur, praestante Domino nostro Iesu Christo, qui est benedictus in secula, Amen.

SERMO IN EADEM DOMINICA.

Quomodo respicienda semper sit prouidentia diuina, & quomodo ferenda tentationes.

Domine salua nos perimus, Matthaei VIII. Neminem puto fidelium charissimum, adeo vel praesumptuosum, vel ignarum, qui non ex Christi sola misericordia & protectione speret salutem. Scimus enim, teste Propheta, quam contemptibiles sint omnes iustitiae nostrae, quae panno mestrata comparantur. Quare licet mandata Dei (sine quibus aequè non est nobis salus) seruauerimus, quod nunquam nisi ex maxima protectione & Dei adiutorio faciemus, egemus tamen nihilominus quotidie, misericordia Dei pro delictis, quae nulla non hora committimus. Vnde nobis quotidie; imò assidue quouis die clamandum est: Domine salua nos, perimus. Hoc enim vnum est nostrum, nobisque semper adhæret, peccare, Dei beneficia destruere, Dei negligere dona, & gratiae eius ingratos esse. Ideo ex nobis nihil habemus, nisi vnde perimus.

VI
21